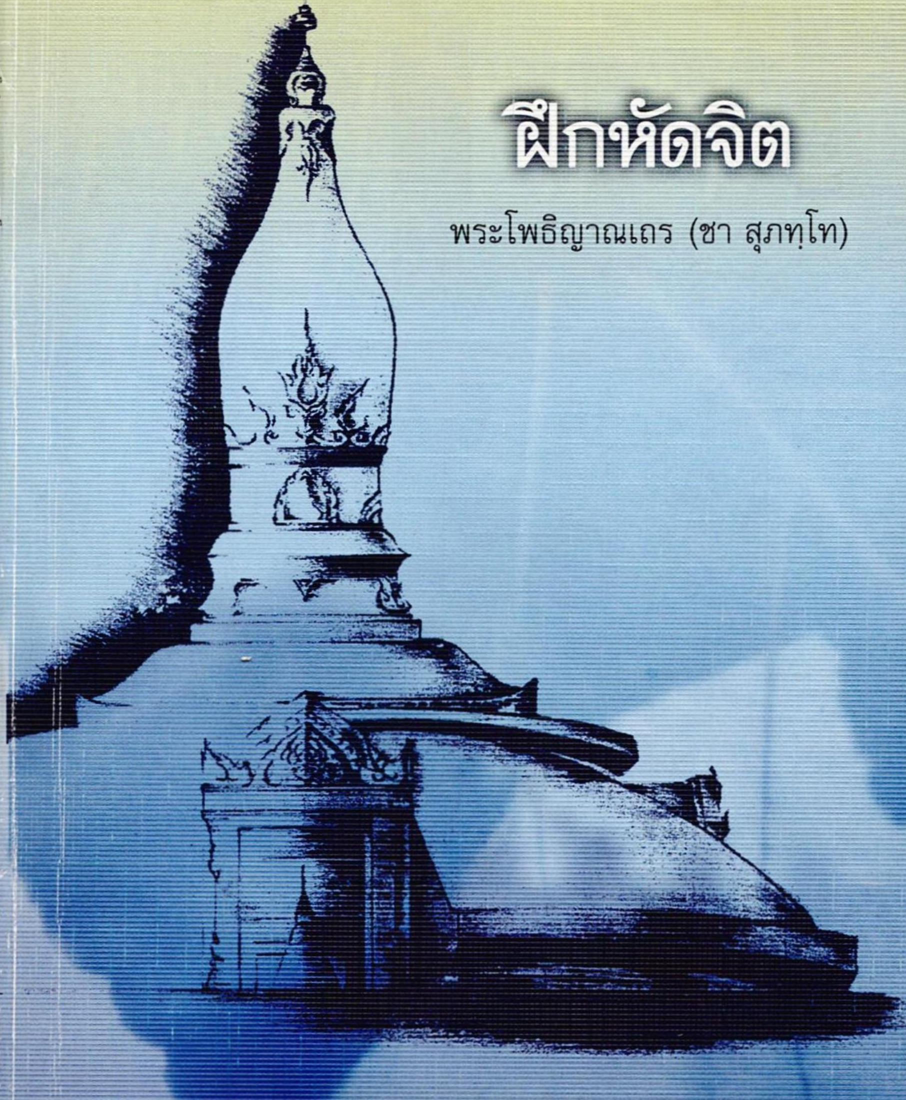
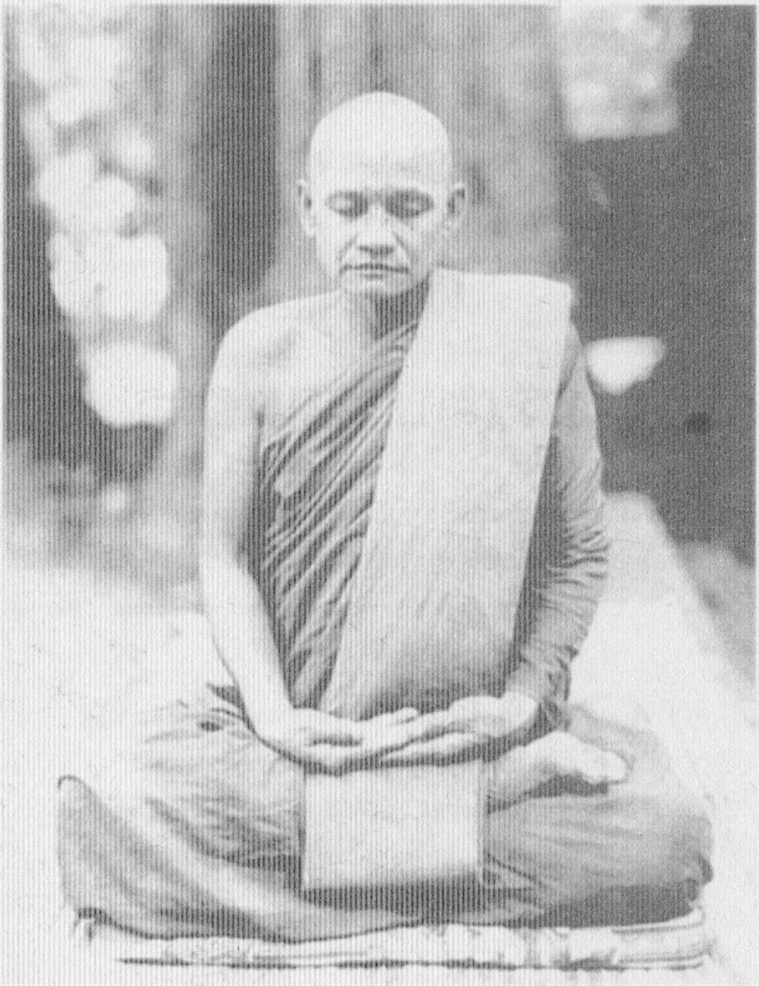
ศูนย์เผยแผ่มรดกธรรม
พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)
วัดหนองป่าพง

ฝึกหัดจิต

พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)

ฝึกหัดจิต พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)

พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)

วัดหนองป่าพง จ.อุบลราชธานี

ธรรมบรรณาการ

....

....

....

มรดกธรรม

พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)

มรดกธรรมเล่มที่ ๖๘ เรื่อง "ฝึกหัดจิต" เป็นหนังสือพระธรรมคำสอนของพระเดชพระคุณหลวงปู่ชา ที่ฝากไว้เป็นมรดกธรรมแก่เหล่าศิษยานุศิษย์ ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาปฏิบัติให้ถูกต้องตรงตามหลักที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสไว้

อนึ่ง มรดกธรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่พระเดชพระคุณหลวงปู่ฝากไว้ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ เทปเสียง ตลอดทั้งในรูปแบบอื่น ๆ **ยกเว้นรูปหล่อ รูปเหรียญ หรือวัตถุมงคลต่าง ๆ อันเกี่ยวกับพระเดชพระคุณหลวงปู่ ที่ท่านไม่ยินดีให้จัดทำ** ล้วนแต่เป็นมรดกอันล้ำค่าที่นับวันจะผิดเพี้ยนลบเลือนไป คณะศิษย์จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น เพื่อจัดการดูแลตรวจสอบศาสนสมบัติอันเป็นมรดกธรรมนั้น ให้คงสภาพเดิมเป็นไปตามเจตนารมณ์ขององค์ท่าน

อานิสงส์อันเกิดจากมรดกธรรมในมือท่านเล่มนี้ ขอถวายเป็นอาจริยบูชาแด่พระเดชพระคุณหลวงปู่ ตลอดทั้งผู้ที่ได้สัมผัส ขอจงประสบสวัสดิ์พิพัฒนมงคล สมบูรณ์พูนผลรุ่งเรืองในพระสัทธรรมคำสอนขององค์พระบรมศาสดาตลอดไป ด้วยเทอญ

๑๕ มกราคม ๒๕๕๐

พระราชภาวนาวิกรม

(พระราชภาวนาวิกรม)

เจ้าอาวาสวัดหนองป่าพง

ประธานกรรมการจัดการมรดกธรรมพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)

มรดกธรรม เล่มที่ ๖๘
พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)
ธรรมบรรยาย เรื่อง : "ฝึกหัดจิต"
ISBN : ๙๗๘-๙๗๔-๘๔๓๓-๔๒-๔

เจ้าอาวาสวัดหนองป่าพง (ประธานกรรมการจัดการมรดกธรรมฯ)
ตำบลโนนผึ้ง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๑๙๐
โทรศัพท์ ๐-๔๕๒๖-๗๕๖๓, ๐-๔๕๒๖-๘๐๘๔
โทรสาร ๐-๔๕๒๖-๘๐๘๔

ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจัดการมรดกธรรมฯ
เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๐

ฉบับปรับปรุง
พิมพ์ครั้งที่ ๑ : พฤษภาคม ๒๕๕๐ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๒ : พฤษภาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๓ : มกราคม ๒๕๖๐ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

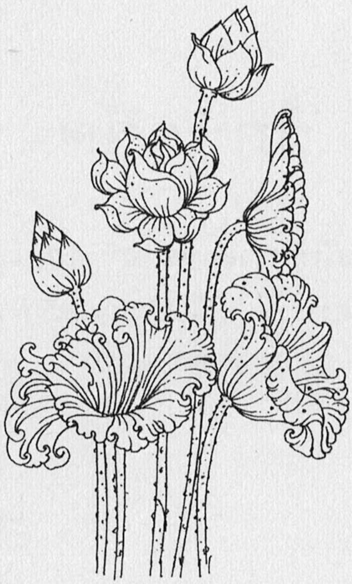
พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์เดือนตุลา
โทร. ๐๒-๙๙๖-๗๓๙๒-๔ โทรสาร. ๐๒-๙๙๖-๗๓๙๔
e-mail : octoberprint50@hotmail.com

ฝึกหัดจิต

พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)

แสดงธรรมก่อนไปอังกฤษครั้งที่ ๒

ณ วัดหนองป่าพง

ฝึกหัดจิต

ที่มาประชุมกัน ณ วันนี้ มีความหมายหลายอย่าง พวกเราทั้งหลาย ทั้งคณะสงฆ์ และญาติโยมทั้งหลายที่ร่วมใจกันประพฤติปฏิบัติ สืบพระพุทธศาสนามาเป็นเวลาหลายปี แต่เรานับย้อนกลับไปข้างหลังเฉพาะวัดป่าพงนี้ เป็นประมาณ ๒๐ กว่าปี ๒๖ ปี เพิ่งเคลื่อนมาจากทางเหนือก็ไม่มีพระเจ้าพระสงฆ์มากเท่าใด จนถึงบัดนี้ จนมาตั้งการประพฤติปฏิบัติอย่างนี้ ด้วย

จากเทปธรรมบรรยาย ม้วนที่ ๒๖ "ให้โอวาทแก่พระภิกษุ สามเณร"

ความตั้งอกตั้งใจ ครั้งแรกก็มีพระประมาณสัก ๔-๕ องค์ ได้รับความลำบากสารพัดอย่าง ซึ่งอาตมาได้เป็นประธานสงฆ์มาตลอดเวลา มีที่จะมองเห็นได้เป็นพยานก็คือ อาจารย์จันทร์ อาจารย์สีนวล อันนี้เป็นผู้ติดตามมา แล้วก็มาพร้อมใจกันประพฤติปฏิบัติตน จับมือกันปฏิบัติ เพราะเห็นว่าพวกเราซึ่งเป็นพุทธบริษัทนี้มองดูแล้วมันย่อหย่อนในการประพฤติปฏิบัติ จนกว่ามองไปว่า มองเข้าไปในวัด จะเห็นแต่กุฏิ เห็นแต่โบสถ์ เห็นแต่วัดวาอาราม เห็นแต่พระ แต่เรื่องที่เป็นหัวใจพุทธศาสนาอย่างแท้จริงมักจะไม่มี

อาตมาเคยเล่าให้ฟังอยู่บ่อยๆ เรื่องนี้จึงเป็นเหตุสลดใจมาก ไม่รู้ว่าจะไปบอกกับใคร ครั้งแรกก็อาตมานั่นแหละเดินออกไปองค์เดียว ไม่ใช่องค์เดียวหรอกไปกับท่านมหาสวรรค์ ที่เรียกว่า

มหาสา สมัยก่อนท่านยังไม่เป็นเปรียญ เป็นมหาสา พอเรียนหนังสือไป หนังสือไป รู้สึก อ๋อ...สานี่แปลว่าหมา เลยมาเปลี่ยนเป็น มหาสวรรค์ ท่านก็ปฏิบัติครึ่งๆกลางๆ ค่อนข้างหิน หนักไปในการศึกษา เล่าเรียนมาก พอดีต้องส่งท่านเข้าไปกรุงเทพพระมหานคร

ทุกวันนี้ ก็อยู่วัดระฆัง บอกว่ามันแยกไปคนละทาง ท่านแยกไปในด้านปริยัติ อาตมาก็แยกไปในด้านปฏิบัติ แยกกัน จนท่านเข้าไปกรุงเทพฯ อาตมาก็ออกป่า

ท่านก็ตั้งอกตั้งใจศึกษาเล่าเรียนมา เรียนมาได้ถึง ๘ ประโยค ต่อประโยค ๙ ไม่ได้ ท่านก็วกมาเรียนอภิธรรม จนได้อภิธรรมบัณฑิตอยู่ในวัดระฆัง เป็นอาจารย์ในอภิธรรม ท่านก็ยังสอบมาเรื่อยๆมา จนปีที่แล้วมานั้นก็สอบประโยค ๙

ได้แล้ว ท่านเรียกว่าในการศึกษาเล่าเรียนของท่านนั้นก็เสร็จไปล่ะ มีใบประกาศ มีใบประกาศนียบัตรมียี่ห้อ แต่อาตมานี้ไม่มีอะไรหรอก ไม่มียี่ห้อ มันเรียนนอกแบบเขา คิดไปทำไป คิดไปทำไปเรื่อยๆมา ก็เลยไม่มียี่ห้อกับเขา กลับมาก็มีพระธรรมดา เราศึกษาเล่าเรียนได้น้อยก็ตั้งใจปฏิบัติ

เท่าที่มาถึงวัดป่าพงนี้ก็มีญาติโยมแม่นิมนต์มา ก็ได้มานี่มาอาศัย เพราะเราก็ท่านเป็นอุปการะมาตั้งแต่เกิด ก็ยังไม่มีอะไรที่จะตอบแทนบุญคุณของท่าน และก็วกมาอยู่ที่วัดหนองป่าพงนี้ วัดหนองป่าพงนี้สมัยนั้นอาตมาเป็นเด็ก ได้ยินโยมพ่อเล่าให้ฟังว่า ท่านอาจารย์เสาร์ ท่านอาจารย์เสาร์นี่ ท่านมาพักอยู่ที่นี่ โยมพ่อเคยได้มาฟังธรรมกับท่าน อาตมา

เป็นเด็กๆ ยังจำได้ ความจำเช่นนี้มันติดอยู่ในใจตลอดเวลา นึกอยู่เสมอเลย นี่...นึกอยู่เสมอ เพราะว่าบ้านนี้มันเป็นบ้านร้าง มีต้นมะม่วงใหญ่ๆ ของเก่าแก่ทั้งนั้น

ความที่ว่า ท่านโยมพ่อเคยเล่าให้ฟังว่า โยมพ่ออาตมานั้นก็ไม่ค่อยได้บวช ไม่ค่อยได้ศึกษา มากราบพระกรรมฐาน มาดูท่านฉันจังหัน แต่เอาอาหารอะไรๆ รวมไปในบาตรทั้งนั้นแหละ ข้าวก็รวมไปในบาตร แกงก็รวมไปในบาตร หวาน คาว ใส่ในบาตรหมด โยมพ่อไม่เคยเห็น เอ๊ะ ไอ้นี่พระอะไร นี่ ท่านเล่าให้ฟัง อาตมาเป็นเด็กๆ เขาเรียกว่าพระกรรมฐาน เทศน์ก็ไม่เหมือนพระธรรมดาหรอก อยากจะฟังเทศน์ก็ไม่ได้ฟัง มีแต่พูดโต้งๆไปเท่านั้นแหละ เลยไม่ได้ฟังเทศน์กัน เป็นอย่างงี้ ได้ฟังแต่พูดของ

ท่านอันนั้นพระปฏิบัติ มาอาศัยอยู่นี่ เมื่อเราได้ออกประพฤติปฏิบัติมาแล้ว ไอ้ความรู้สึกอันนี้มันมีอยู่ในใจตลอดเวลา เมื่อหันหน้าเข้ามาทางบ้าน ก็นึกถึงป่านี่แหละมิได้ขาด เมื่อไปฝึกพอสมควรแล้วได้กลับมา มานี่ก็มา มาที่นี่แหละ มาพักอยู่ในป่านี่ระยะหนึ่ง ท่านอาจารย์ดีกับท่านเจ้าคุณฯ ที่อยู่วารินฯ (เจ้าคุณชินฯ) มหาพุทธนี่ นิมนต์อยู่ที่นี่แหละ

อยากจะอยู่เหมือนกันที่นี่ แต่ท่านบอกท่านอยู่ไม่ได้ ท่านอาจารย์ดีที่อยู่พิบูลย์มังสาหารเดี๋ยวนี้ก็มา ท่านบอกว่า ที่นี่ไม่ใช่ที่ของเราท่านบอกประชาชนทั้งหลาย ท่านเจ้าคุณชินฯ ยังพูดอยู่เสมอเลยว่า ที่นี่เราอยู่ไม่ได้ ไม่ใช่ที่อยู่ของเรา เจ้าของที่อยู่นี่ไม่นานแล้วท่านก็มาของท่าน

พอดีระยะหนึ่งมาประมาณ ๓ ปี อาตมาก็ได้ลงมาอยู่ที่นี่ ป่านี้เป็นป่าที่เรียกว่า ร้าย...ที่สุด ทำอะไรได้ยาก ต้นมะม่วงนี่หลายสิบต้นอยู่ในนี้ ชาวบ้านผึ้ง บ้านบก มาทำไร่กันปีหนึ่งตายกันไป เจออาตมาก็ยังไม่มีใครเอาแหละ ไอ้พวกมันสำปะหลังนั้น มันแกวน่ะ เยอะตามนี้ ไม่กล้ามาเอาแล้ว ตายตามถนนหนทาง

ฉะนั้น ป่านี้ยังเหลืออยู่นี่ รกมากสมัยก่อนสะพายบาตรอาตมาผ้าบาตรอาตมานี้ไม่มีที่วางหรอก ต้องให้โยมเอามีดตัดซะก่อน จึงมีที่วางบาตรลงได้ ทีนี่เรียกว่าเป็นป่าที่ไม่มีประชาชนเข้ามาเลย กลัวมากตรงนี้ ก็มาอยู่นี่เรื่อยมา มาทำอย่างนี้ ไม่มีใครรู้เรื่อง ในการประพฤติปฏิบัติเช่นนี้ ไม่มีใครรู้เรื่อง

อาตมาก็อยู่ไปตามเรื่อง...เรื่อยๆไป มาอยู่สักปีหนึ่งหรือสองปีอะไรนี้ ปีเดียวเท่านั้นมีพระทางภาคกลางมาด้วย ก็เลยมาจัดกลุ่มกัน สีนวลมา ท่านจันทร์มา เลยมาบุกกันอยู่ในป่านี้ อยู่อย่างสงบสมัยก่อนนั้น เป็นไข้แทบจะตายทุกองค์ ไม่เคยไปโรงพยาบาลเลย นี่ตรงนี้

อาตมาก็มีที่พึ่งอาศัยแล้ว อาศัยบารมีธรรมของพระพุทธเจ้าของเรานั่นแหละ กลางคืนมา เงียบ ไม่มีใครหรอก ถ้าเป็นไข้มีแต่เสียงตัวเราร้อง...งึ๊ดๆๆๆ จนมีเณรองค์หนึ่งป่วยโน่นมันอยู่ห่างกันกุฏินี้ไปดูเหอะ ป่วยไข้อยู่คนเดียวในป่านี่ อยู่ประมาณ ๓ ทุ่มแล้ว เดินมาหาวิ่งตุบๆมาหา กลัวตาย กลัวจะตายอยู่คนเดียว อาตมาบอกว่า อย่างนี้แหละมันดีแล้วนี่ ต้องให้คนไข้มาให้คนไม่ไข้ดูสิ เรามันเป็นไข้นี่ จะให้คน

เป็นไข้ดูคนไข้นี่ไม่ได้หรอก ที่วัดไม่มีอะไรมาก สมัยนั้นน่ะ จะมียาอะไรไม่มีหรอก ต้มบอระเพ็ดฉันเป็นพื้น ตอนเย็นมาก็นึกว่าต้มน้ำร้อน ไม่ต้องคิดมากแหละ คนทั้งวัดก็กลัวต้นบอระเพ็ดนั่นเองแหละ อยู่อย่างนั้นแหละ ไม่ขอใครอะไรใครอยู่อย่างนั้นแหละ ถ้าเป็นไข้มากๆอาตมาก็ว่าอย่าไปกลัว อย่าไปกลัวมันเลย ไม่ต้องไปกลัวมันเลย ถ้าตายผมเผาเอง เผาในวัดนี่แหละ ไม่ไปที่ไหนหรอก

พูดให้มีใจเข้มแข็งขึ้นมานะ กลัวกันอดๆอยากๆ ญาติโยมทั้งหลายเขาก็ไม่ค่อยรู้จัก ถ้าหากว่าเอาปลาร้ามาถวาย ก็เอาปลาร้าดิบ พระมาเขี่ยๆดู มองลงไปก็ฉันไม่ได้ ปล่อยไว้อย่างนั้นแหละ สารพัดอย่างในนี้ลำบากมาก นี่ยังมีพยานอยู่ทุกวันนี้ ลำบากมาก

แต่ว่าการปฏิบัติในยุคโน้น ยังมีเหลืออยู่จะเป็นสังฆาธิการอยู่ในสมัยนี้ ก็เริ่มจากพระในรุ่นนั้นรุ่นเก่าๆ ท่านจันทร์ สีนวลอยู่อย่างนี้ก็ปฏิบัติกันเรื่อยมา ฤดูออกพรรษาอย่างนี้ก็เรียกว่าธุดงในวัดนั่นแหละ นั่งสมาธิกันในวัด ในร่มไม้อยู่ไปเมื่อได้แล้วก็ออกมาเทศน์ให้ฟัง เทศน์แล้วก็มานั่งสมาธิต่อ แล้วก็เทศน์ เช้าหน่อยก็กราบขอโอกาสเดินจงกรม หมุนเวียนกันอยู่ตลอดอย่างนี้ทั้งฤดูแล้งไม่ต้องวกไปวนมาที่ไหน ที่นี้มันก็เป็นป่าแล้วถือธุดงควัตรก็ทำอยู่ตรงนี้

ที่นี่พระรุ่นนั้นยังเหลืออยู่ รุ่นเก่า เรียกว่าเป็นพระที่อดทนมาสำคัญมากที่สุด ได้เห็นต้นเห็นปลายมาด้วยกัน จะมองไปข้างหน้าข้างหลังก็รู้เรื่องกันพอสมควร ท่านอาจารย์จันทร์อยู่นี่ ๗ ปี สีนวล ๗ ปี

ระยะนั้นก็เรียกว่าเราคาดไม่ถึงอะไรล่ะ ที่ความเป็นมาของพวกเราทั้งหลายนั้นแหละ ไม่รู้ว่าจะพูดให้ใครฟัง เรื่องปฏิบัตินี่ มันเข้มแข็งมากสมัยนั้นน่ะ การอดการทนนี่ยกเป็นที่ ๑ เลย ไม่มีใครบ่น ทานข้าวเปล่าๆก็ไม่มีใครบ่น อร่อยไม่อร่อยเงียบ บอระเพ็ดก็ต้มฉันมาเรื่อย เรื่อยมา เอ้อ...คือพระท่านมาจากอยุธยา ได้ฉันกาแฟเขาถวายกาแฟ ท่านมาจากอยุธยา มาต้มฉันในนี่อีกทีหนึ่ง แต่ฉันกาแฟเปล่าๆหรอก ไม่มีน้ำตาล มาต้มแล้วก็ฉันกัน นี่เรียกว่าฉันกาแฟแท้ๆ ไม่ต้องมีน้ำตาล ไม่มีใครบ่นหรอก ต้มกันไปพากันฉันกาแฟ น้ำตาลมันก็ไม่รู้ว่าจะไปขอที่ไหน เราเป็นที่คนอื่นเขาเลี้ยง ท่านให้เป็นคนเลี้ยงง่าย อะไรก็อดทนกันอยู่เรื่อยๆ อย่างนี้อาตมาก็ยังนึกขันเลย นึกว่าฉันกาแฟก็อมไว้ครั้งแรก

ตอนนั้นก็ไม่ค่อยจะมีอะไรหรอก มีโยมพ่วง แม่แตงเงิน เคยมาบวชที่นี่ ท่านเจ้าคุณวัดป่าน้อยนั่นแหละมาบวช พอโยมพ่วง แม่แตงเข้ามาในวัดนี่ ไม่เคยอดเคยอยาก การอยู่ การกิน การขบ การฉัน ปฏิบัติครูบาอาจารย์อยู่ในเมืองอุบลฯน่ะ ไปเห็นป่านี้เต็มเลยมาบวชอยู่ที่นี่ ลูกหลานเอามาบวชอยู่ที่นี่ พอมาบวช ต้องเตรียมน้ำตาลมามากๆ ต้องเตรียมนมมามากๆ ว่าไปอยู่ในป่าเป็นกรรมฐาน

ตอนเช้ามาก็จะต้องลุกขึ้นแต่ดึกๆ ชงกาแฟนมจะได้ฉันแล้วถึงไปกันนะ เอามาใส่กระติกเต็มแน่ะ พอเข้ามาถึง โน่นจะได้หิ้วเข้ามาด้วย ตอนเช้ามาทำวัตร พระรีบไปบิณฑบาตแล้ว จะชงกาแฟยังไงล่ะ นี่...นมก็เลยเหลือทีหลายลังหลายลัง ไม่ได้ฉันแล้ว ทิ้งอยู่นั่นแหละ พ่อพ่วงก็เดินไปเดินมา ไม่มีใครทำถวายก็ทำเอง

ไม่ได้ จำเป็นก็ต้องเทเข้าไปในโรงครัวนี่

เมื่อเห็นสภาพของวัด เมื่อเห็นสภาพของการประพฤติปฏิบัติของพระกรรมฐานนั้น ก็สลดใจมาก มีคนแก่คนนี้เป็นหลักสำคัญอันหนึ่ง ปีนั้นท่านก็สึกออกไป สมควรแหละ บวชแล้วก็สึกไปเพราะภาระยังไม่เสร็จ ตั้งแต่ปีนั้นน่ะ น้ำแข็งเริ่มเข้ามาในวัด พระเห็นน้ำแข็ง เห็นน้ำตาล นี่เดี๋ยวนี้แม่แตงยังอยู่ อยู่กรุงเทพฯนี่ ถ้าพูดถึงเรื่องนี้ร้องไห้เลย คนไม่เคยเห็นพระปฏิบัติ ไม่รู้เรื่อง ฉันก็ฉันมื้อเดียว ไม่รู้ว่ามันจะเจริญ หรือว่ามันเสื่อมก็ไม่รู้ สมัยนั้น มันใหม่ การขบฉันนั้นต้องไปบิณฑบาตมา แล้วเขาถึงใส่ให้ เขาห่อให้ น้ำพริกอะไรห่อให้ในนั้นน่ะ ใส่ในบาตร เข้ามาแล้วแบ่งกันฉันน่ะ เอาใบตองมันทิ้ง แล้วก็ฉันกันในบาตรนั่นแหละ อะไรมั่ง มีอะไรมั่งไม่ต้อง

พูดถึง อร่อยไม่อร่อย ไม่ต้องพูดถึงมัน เอาอิ่มนั่น พอกันเท่านั้น ง่ายที่สุด ถ้วยใบหนึ่งก็ไม่มีไม่มีใคร

ตอนเย็นมา แล้วก็เข้าไปในกุฏิของเราอย่างนี้ สุนัขมันก็ยังอยู่ไม่ได้ ตอนเช้ามันมานี่มันจะนอนไม่ได้ โน่น...กุฏิหลังหนึ่งอยู่โน่น หลายเส้น พอตอนเย็นมาพระทำกิจวัตรแล้ว ท่านก็เข้าไปกุฏิของท่าน เดินเข้าไปโน่น เข้าไปในป่าน่ะ องค์หนึ่งก็เดินเข้าไปโน่น ไอ้สุนัขมันก็กลัวไม่มีที่อยู่น่ะ ครั้นจะวิ่งตามองค์โน้นท่านก็ขึ้นในกุฏิซะ ตามไปองค์โน้นอีก ก็เข้าในกุฏิซะ เลยหมดที่ไปนี่ อย่างนี้สุนัขเลยอยู่ไม่ได้ เราก็มาคิดเป็นกรรมฐานว่า แหม เรานี่มันก็เหลือเกินนะ สุนัขมันก็อยู่ไม่ได้ คนเราอยู่กันได้นี่ สลดสังเวชเหมือนกันนะ

แต่เวลามีอุปสรรคการเจ็บไข้นี่...โอ้โฮ ไม่ต้องมีบ่นว่าอย่างไรแล้ว รอดตายทุกคนแหละ แต่ว่ามันเหลือตายมา อาหารการขบการฉันนี่ไม่ได้ว่าอะไรหรอก มองมาถึงสภาพทุกวันนี้ แล้วก็ย้อนดูไปข้างหลังนี่ มันไกลเหลือเกิน มันไกลมาก แต่ก่อนถ้วยจานไม่มีหรอก ฉันแล้วก็ทิ้ง เอาใบตองมาทิ้งแล้วก็แล้วกัน

ทุกวันนี้ โอย...ไม่ได้หรอกทุกวันนี้ คนกินตั้งร้อยคน คนล้างสักห้าคน บางทีคนล้างถ้วยไม่ได้ทันฟังธรรมเลย เอาอย่างนี้ เกิดความยุ่งขึ้นมาหลายอย่างเลย แต่ไม่รู้จะทำอย่างไร มันเป็นไปอย่างนี้ อันนี้แล้วแต่ปัญญา ของใครจะพิจารณาเอา มันไม่หยุดหรอก ไอ้คนที่ขน เขาก็ขนมาเรื่อยอย่างนี้ เลยเป็นเหตุจนพระเณรเราติดกลิ่น รส มากที่สุดอย่างนี้

อาตมาเปรียบฟังดูพอท่านเทียบให้ธุดงค์ไปปรุงเอาแล้ว แอบๆเขาฟังกันว่า...แหมอาหารที่นั่นดีเหลือเกินนะ ไปทางทะเลนั่น ปักษ์ใต้นั่นไปฉันกุ้งกัน ไปฉันปลาทะเลกัน พูดไปทำนองนี้ ถ้าเป็นไปอย่างนั้น มันติดง่ายเลยที่สุด เดี๋ยวนี้จิตใจล้มละลายไปในส่วนนั้นมากที่สุด มีรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ การประพฤติปฏิบัติมันก็ยาก ครูบาอาจารย์สอนให้เข้าแบบเข้าแนว มันก็เลยยาก มันติดรสเสียแล้ว

เหมือนกันกับสุนัข เอาข้าวเปล่าๆ ให้กินทุกวัน มันก็อ้วนอย่างหมูนี่ แต่มาอีกวันหนึ่งเอาแกงราดข้าวให้มันกินสิ เอาสักสองจานเท่านั้นแหละ วันหลังเอาข้าวเปล่าๆให้มันกินดูสิ มันไม่กินหรอก มันติดเร็วเหลือเกินอย่างนั้น ไอ้รูป เสียง กลิ่น รสนี่ จึงเป็นเครื่องทำลายการประพฤติปฏิบัติเรา

ถ้าหากว่าเราทุกคนไม่รับการพิจารณา ปัจจัยสี่ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ เภสัช เหล่านี้ ไปไม่ไหวหรอกพุทธศาสนานี้ อยู่ที่ว่า ยิ่งมันเจริญขึ้นเท่าไหร่ ยิ่งโลกมันเจริญขึ้นเท่าไหร่ ความลุ่มหลงของมนุษย์สัตว์ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น มันเป็นเสียอย่างนี้ นานๆ จะแก้ไม่ไหว ปล่อยไป ตามเรื่องมัน

ฉะนั้น อาตมาถึงบอกว่า มองเข้าไปในวัด มันจะเห็นพระ แล้วก็เห็นกุฏิ เห็นโบสถ์ ศาสนาไม่มีไม่เห็น ถ้าศาสนาไม่เสื่อม ไม่เดือดร้อนอย่างนี้หรอก สังเกตง่ายๆอย่างนี้แหละ ศาสนาคือคำสอนที่ตรงไปตรงมานั้น ให้คนมีความซื่อสัตย์สุจริต เมตตาต่อกันนั้นมันไม่มี มันเสื่อม ความเดือดร้อนมันถึงเกิดขึ้นมา นี่ดูเอาตรงนี้ก็ได้

พวกที่ออกไปแล้วก็เรียกว่า ยังขยันหมั่นเพียรอยู่ตลอด แต่รู้สึกว่ามาในระยะ ๒๐ กว่าปีมานี้ หย่อนลง มันหย่อน ไม่กล้า จะทำปฏิบัติให้มันมาก ไม่กล้า กลัว กลัวมันจะเป็น อัตตกิลมถานุโยค สมัยนั้นยังเอากันอยู่นั่น บางทีก็อดอาหารกัน ๕ วัน ๖ วัน ๗ วัน เรื่อย...หัดทรมาน คือดูจิตของเจ้าของนั่นแหละ ถ้ามันดื้อก็ต้องเฆี่ยนมัน เพราะว่ากายกับจิตนี่มันเป็นคู่กัน ที่เรายังไม่เป็นนี่ ถ้ากายมันอ้วน ใจมันก็ลุกขึ้นเท่านั้นแหละ ไฟลุกขึ้นลมมันก็มาเท่านั้นแหละ ก็ไหม้บ้านไปเท่านั้นแหละ มันเป็นไปในทำนองนั้น

แต่ก่อนนี่กินน้อยนอนน้อย เข้าใจ เดี๋ยวนี้ชักไม่ถูกใจผู้ปฏิบัติซะแล้ว เราก็หามาเอง เราได้ทานบริสุทธิ์จะไปอดมันทำไม แน่ะ มันเป็น

อัตตกิลมถานุโยโคซะแล้ว ไม่ใช่ทางพระพุทธเจ้าหรอก พูดคำเดียวเท่านั้นแหละ คนทั้งวัดเชื่ออืม! มันหิวนี่ จะว่ายังไง นี่มันเป็นไปในทำนองนี้แก้เรื่อยๆไป รู้สึกว่ามันเป็นอย่างนั้น

ฉะนั้น พวกเราทั้งหลาย จงให้มีใจเข้มแข็งขึ้นมา บัดนี้จึงมีพระหลายๆสาขา แต่ก็ไม่หมดทุกสาขาที่มารวมกัน ท่านอาจารย์สี มหาอมร ท่านอาจารย์สี เอนก เรืองฤทธิ์ ท่านอาจารย์แสวง มหาสำราญ มาส่วนย่อยๆที่มารวมกันวันนี้ เพื่อจะเตรียมตัวมาคารวะในฐานะที่นับถือว่าเป็นครูบาอาจารย์ เป็นสหธรรมิกด้วยกัน ได้แนะนำพร่ำสอน ได้ประพฤติปฏิบัติ การเคารพการคารวะนี้ มันเป็นธรรมอันยิ่ง ถึงแม้ว่ายังไงก็ฆ่ากันไม่ได้ มันมีความเคารพอยู่ การเคารพคารวะในครูบาอาจารย์ ในอุปัชฌายวัตร อาจริยวัตร

เมื่อจิตการกระทำนี้เจริญรุ่งเรือง ท่านจึงจัดว่าเป็นมงคล

...ตายในพรรษานี่นะ ออกพรรษาแล้ว รีบหนีเลย นี่แหละมันขัด ไอ้ปฏิบัติสิ่งที่มันขัดๆนั่น ต้องพยายาม...ให้มันเป็นจริงเป็นจัง จนกว่ามันรู้จักกิเลสเท่านั้นแหละ นี้อยู่ที่ว่าการประพฤติปฏิบัติอย่างนี้ละ เป็นการปฏิบัติดีเหลือเกิน แท้จริง สมัยก่อนนี่โอ้โหย...มันยากนะ มันยากหลายอย่าง พูดกันว่าอย่างนี้ ปฏิบัติไม่ให้มันเป็นคน ให้มันตายจากคนมาเป็นพระเอาสิ ตายจากพระธรรมวินัย นี่ก็ดูเหมือน อ๊ายอาย พระเณร อย่าหวังตักน้ำกวาดวัดได้ยินเสียงกวาด ดังคราดๆ ล้างบาตรเงียบ

ทุกวันนี้บางวันต้องใช้คนเข้าไปห้าม เอ...พระท่านทำอะไรกันตรงโน้นน่ะ ท่านชกกันหรือยังไงก็ไม่รู้ มันเฮฮาๆ กันอยู่นั่นน่ะ เราต้องไปห้าม คุยกัน! คุยกันไม่รู้จะเอาเรื่องอะไรมาคุยกัน คือมันอิ่มแล้ว มันประมาท มันเป็นสุข แน่ะ

สมมุติว่าท่านไปบิณฑบาตมาแล้ว อย่าเพิ่งพูดกันเลย ทำไมไม่ให้พูดกัน? พูดไม่ได้หรอกหูไม่ค่อยดี เดี๋ยวว่าไอ้สุนัขมันก็มาว่าให้กัน อะไรนี่วุ่นวาย โกรธกันอยู่นั่นน่ะ ถ้าพูดกัน บางทีก็ชกกันได้ มันหิวนี่ หมามันหิว เกิดกิเลสนี่

นี่คนเรามันก็เปรียบอย่างนั้น การประพฤติปฏิบัตินี้ มันไม่ค่อยเข้ามา การทำอย่างนี้เรื่อยมาจนตลอดปัจจุบันนี้ เห็นแค่นี้รู้สึกว่าสถาบันที่เราทำมาครั้งแรก มันเปลี่ยนไปมาก คนใหม่ก็เปลี่ยนมา คนเก่าก็เปลี่ยนมาเรื่อยๆ การประพฤติปฏิบัติอย่างนี้ไม่น่าเชื่อ มันทำยาก ถ้ามันทำยากๆ ใครก็ไม่อยากจะทำอยากจะทำแต่มันง่ายๆทุกคน มันเป็นไปอย่างนั้น

ฉะนั้น สถาบันที่อาตมายังมีชีวิตอยู่นี้แหละได้ความเจริญก้าวหน้ามาถึงขนาดนี้ เพราะการ

อบรมภิกษุสามเณร พร้อมใจกัน พยายามทำ มีความเจริญมาก

วันนี้เป็นวันหนึ่ง ซึ่งอาตมาจะได้จาริกไปเมืองนอก เป็นครั้งที่ ๒ แล้ว คาดไม่ถึงเหมือนกัน ตั้งแต่กรุงเทพฯนี่ อาตมาก็นึกว่าจะไม่เห็นเสียแล้ว ไม่นึกจะเห็นกรุงเทพฯ เป็นเพราะว่ามันไกลกว่าสถานที่เราอยู่น่ะ อยู่ในป่าในดงนี่ น้ำเป๊ปซี่นี่ แล้วไปมองเห็นไม่รู้ว่ามันน้ำอะไร ไปเยี่ยมท่านอาจารย์บัง ท่านอยู่บนภูเขาเขาเอาไปถวายท่าน ไม่รู้ว่าน้ำอะไรก็ไม่รู้ น้ำเป๊ปซี่ก็ไม่รู้ไม่รู้เรื่อง เหมือนพวกที่เข้าใจจิตใจเจ้าของจริงๆ

บัดนี้มันเป็นบารมีของพระภิกษุสามเณรของการประพฤติปฏิบัตินี้ ไม่หยุดหย่อนนะ จึงเป็นเหตุที่จะให้จาริกไปเมืองนอก สิ่งที่เราไม่คาดฝันเลย ลูกศิษย์ลูกหาเองก็ไม่คาดฝัน เจ้าของ

เองก็ไม่คาดอย่างนั้น แต่กรุงเทพฯนี่อยากจะเห็นก็เห็นกรุงเทพฯนี่ดีพอแล้ว อันนี้เรามีพิเศษไปไปด้วยความสบายนะ ปีนี้ก็เป็นปีหนึ่ง เป็นเหตุให้จาริกไปข้างนอกอีก และก็ภิกษุสามเณรทั้งหลายและญาติโยมทั้งหลายนี้ ก็คิดแต่ว่าหลวงพ่อไปก็ไปแต่องค์เดียวเท่านั้นแหละ เราไม่ได้จะไปอย่างนี้

แต่ความเป็นจริงอยากยกไปทั้งวัดนั่นแหละ อยากให้ไปเห็นทุกคน อยากยกไปทั้งวัดนี่แหละนะ แต่ว่ายังไม่ถึงกาลถึงเวลา มันก็ยกไปไม่ได้ อันนี้ให้ยับยั้งไว้เสียก่อน แต่ว่าทำไว้เผื่อให้พวกเราทั้งหลายนี่เอง ถ้าใครมีการประพฤติดี ประพฤติชอบ ให้มันเข้มแข็งในด้านพุทธศาสนา พระสงฆ์องค์ใดองค์หนึ่ง จะต้องได้ไปแน่นอน ถึงว่าในเวลานี้อาตมาก็ยังไม่ให้ไปก็ตามที แต่ต่อไปจะต้อง

เป็นเชื้ออะไรติดไปได้ แต่เป็นผู้ปฏิบัติจริงๆน่ะ จะไปกันง่ายๆ ตั้งไว้การปฏิบัตินี้ จะต้องได้ไป

ที่อาตมาไปนี้เรียกว่า ไม่ใช่ว่าไปเพื่อตัวเอง ไปเพื่อความสะดวกกับสานุศิษย์ทั้งหลาย รุ่นหลังตามเข้ามา ไปดูเมืองนอก ก็ต้องไปดูอะไร ไปดูคนนี่แหละ ดูคนดูต้นไม้

ในความเป็นจริงตามหลักพระพุทธศาสนานั้น ท่านไม่ให้ไปเรียนข้างนอกหรอก ให้เห็นจิตใจของเจ้าของ เห็นความชั่ว ความผิดทั้งหลายนี้ไม่ดีในใจของเรานั้น ให้ละ ปฏิบัติละออกถอนออก เรียกว่าเห็นธรรมะ ไปเห็นเมืองนอกนี่ ไม่ใช่ว่าเป็นทางตรัสรู้ธรรม ไม่ใช่อย่างนั้น แต่ว่ามันเพิ่มสติปัญญา เกิดความรู้สึกนึกคิดขึ้นหลายอย่าง มีตำรามาก สิ่งที่เรานึกไม่ออกก็เห็น ได้ไปวิพากษ์วิจารณ์ในใจ เป็นการเพิ่ม

ปัญญาให้เรา ให้เราเข้าใจคนในกลุ่มนี้ ในกลุ่มนั้นขึ้นหลาย ๆ อย่าง ก็เลยเป็นเหตุให้เรามีธรรมะแน่นแฟ้นขึ้นมา

ยกตัวอย่างเช่นว่า บ้านเราเมืองไทยเรานี่แหละ หวงหึงเหลือเกินศีรษะเรานี่ ใครมาแตะต้องไม่ได้ ศีรษะแตะไม่ได้โกรธเลย นี่ไปถึงเมืองนอก เดินข้ามไป เดินเป็นกลุ่มเขาข้ามไป ผู้ชายผู้หญิงเดินไปจับศีรษะกันไปเรื่อย...อ้าว! ไอ้เรานี่มันเป็นบ้าอะไรมั้งนี่ เราไปยึดตรงไหนมันก็เกิดกิเลสตรงนั้นแหละ ถ้าเรามีความรู้สึกว่าเอ้อ! ก้นกับหัวนี่ มันเหมือนกันนี่หว่า ไปแตะทางหัว ก็เหมือนแตะก้น แตะก้นก็เหมือนแตะหัวนี่แหละ มันก็ไม่มีอะไร มันเท่ากันทั้งนั้นแหละไอ้ความยึดทั้งหลายเหล่านี้ มันก็คลี่คลายออกไปมันเห็นความจริง นี่มันไปเห็นหลายอย่าง เป็น

เหตุที่ให้เราละ ไม่ยึดมั่นถือมั่น สมัยก่อนเรายังไม่เห็น เห็นแต่มันช้า ถ้าเราไปเห็นชัดเจนแล้วทีนี้มันก็รู้เรื่องกันขึ้นมา เป็นเหตุอีก ธรรมมันเกิดเพราะเหตุ อันนี้มีกำไรหลายอย่าง

อันนี้ก็เป็นเหตุอันหนึ่ง ดูแต่สร้างวัดวาอาราม ให้มันสง่าผ่าเผยไม่ใช่อาตมาองค์เดียว อาศัยลูกศิษย์ลูกหา อาศัยบริษัทบริวารพร้อมเลยทั้งนั้นแหละ เหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เหมือนกัน มีท่านองค์เดียวท่านก็ขยายพระศาสนาไม่ได้กว้างขวางหรอก มีปัญจวัคคีย์ ๕ องค์ ไปรวมเป็นพยาน เป็นเหตุให้พระศาสนาเจริญถาวรไปเรื่อยนี้ อันนี้ก็เหมือนกันฉันนั้น อาศัยซึ่งกันและกันทั้งนั้น เหตุที่อาตมาจะไปคราวนี้น่ะ อ้อนวอนลูกศิษย์ถูกอ้อนวอน ทายกถูกอ้อนวอน เขาถวายที่ดินแห่งหนึ่ง ที่ดินที่ดี

ที่สุดในกรุงลอนดอน ๒๕๐ ไร่ ถวายให้เฉยๆ นั่นแหละ สุเมโธรับ ถ้าพูดเป็นเงินหมื่น ไม่ใช่เป็นเงินหมื่นหรอก หลายๆล้าน ทีนี้เราก็น่าจะไปดูกับเขา ว่าจะควรทำยังไง จะควรปลูกยังไง จะควรทำไว้อย่างไร

พอพูดมาถึงแล้วก็เป็นห่วงเหมือนกัน ถ้าพูดตามความจริงแล้ว มันจะมีความเจริญนั่นแหละ มีความเจริญ เจริญทำไม เราเอาเจ้าของภาษาไปอยู่ ก็พูดกันอย่างสบายให้รู้เรื่องกัน แต่เราพูดถึงอากัปกิริยานี่มันก็ไม่น่าหรอก แต่จิตมันเป็นอย่างอื่น ข้อประพฤติปฏิบัตินี้

ฉะนั้น จำเป็นจะต้องไป ไปดูแลเขาประพฤติธรรมอย่างไรอะไรยังไง เพื่อประกาศพระศาสนาวันต่อไป คงมีเชื้อวัดป่าพงนี่ ติดกันหนักทีเดียวหลายแห่ง จะสัมพันธ์กันไปเรื่อยๆ

ถ้าวัดป่าพงไม่ได้ไปเมืองนอกใครจะได้ไป แต่ต้องผู้ปฏิบัติต้องรักษาที่ครูบาอาจารย์นำมาประพฤติให้เข้มแข็งดูเอา นี่มันเป็นเหตุอย่างนั้น แต่ถ้าจะปลูกผลไม้ต้นไม้ ว่าปลูกก็ได้รับผลของมัน เมื่อมันเป็นลูกเป็นผลมา ก็คือมันจากเหตุคือการปลูกต้นไม้ อันนี้ก็เหมือนกัน

แต่วาระนี้ยังมาไม่ถึงเรา ไม่ถึงพระเณรบางองค์ อย่างนี้ก็อย่าเพิ่งเสียใจ นั้นก็ไปเรียกว่า การประพฤติปฏิบัตินั้น มันมีอยู่ในการปฏิบัติทั้งนั้นแหละ ไม่อยู่นอกเหนือหรอก เมื่อความสงสัยอะไรต่างๆ ถ้าเราคิดไม่ได้ แต่ปฏิบัติไม่หยุด มันจะเห็นขึ้นมาในการปฏิบัติไม่เห็นนอกในการปฏิบัติ นอกการปฏิบัติไม่มี

อันนี้ให้มั่นอยู่ในใจของเราทุกๆท่าน สร้างความดีเถิด ให้พิจารณาให้มันดีๆ ว่าในเวลานี้

เรามีโอกาสแล้ว เมื่อมีโอกาสดีแล้วได้มาบวช จากฆราวาส ไม่ต้องแสวงหาอะไรที่มันร่ำรวย สงเคราะห์อุปถัมภ์อุปัฏฐากเราพอสมควร แค่นั้นแหละ แสวงหาโมกขธรรมนั้น เพื่อพ้นทุกข์ ทางจิตเรานี้เป็นของที่สำคัญมาก เราไม่เข้าใจว่าเราเล่นสนุกสนานอะไรต่ออะไร ไม่ใช่อย่างนั้น เป็นเรื่องของฆราวาส

เรื่องในพระพุทธกาลจริงๆนี้ ก็คือเรื่องที่ว่า ทำจิตให้พ้นทุกข์ จิตมันหลง จิตมันไม่รู้เรื่อง จิตมันไปสร้างแต่ทุกข์ใส่ตัวของมัน แต่มันก็บ่นว่ามันเป็นทุกข์ แบกไม่วางไม่ปล่อย แต่ก็หนัก ก็หนัก เหนื่อยก็เหนื่อย ทุกข์ก็ทุกข์ แต่ว่าวางไม่ได้ ทิ้งมันก็ยังเสียดายมัน ก็เลยเป็นทุกข์อยู่นั่นแหละ นี่คือความยึดในสิ่งที่ไม่ควรยึด ดูสภาพทั้งหลายก็แล้วกันว่าในโลกนี้มีอะไรเป็น

ของๆเรามั้ย ถ้าหากเราพูดว่า อันนี้ไม่ใช่ตัวเรา อันนั้นไม่ใช่ของๆเราแล้ว ฟังไม่ค่อยจะออกกันแล้ว

ท่านพูดตรงเข้าไปหาความจริงเลยไม่ค่อยจะรู้กัน พระพุทธองค์ท่านประพฤติปฏิบัติตั้งอกตั้งใจ ๖ ปี อาตมาออกปฏิบัติก็ตั้งใจเท่านั้นแหละ พระพุทธเจ้าออกมาปฏิบัติ ๖ ปี ท่านบรรลุธรรมะ กิเลสมากๆของเรา ทำมาชีวิตหนึ่งก็เอาเหอะ ทำมันชีวิตหนึ่ง ให้มันได้พ้นทุกข์ไปบ้างก็ยังดีอย่างนี้ อย่าได้มุ่งหวังให้มันมากมายจนเกินไป แต่การกระทำไม่หยุดนั่นแหละเรื่อยๆไป

การปฏิบัติธรรมะนี่ ไม่ใช่ว่าเราไปนั่งหลับตาอย่างเดียว ไม่ใช่ว่ากิเลสไม่เข้ามาเมื่อเราหลับตา ลืมตามันยิ่งเยอะ บางคนลืมตาขึ้นมาแล้วไม่มีสติ นี่จิตใจไม่ได้ปฏิบัติ ไม่ได้ละไม่ได้เว้นไม่ได้พิจารณา มิได้เห็นความสุข มิได้เห็น

ความทุกข์ มิได้เห็นความผิด มิได้เห็นความถูก เพลินไปเสียอย่างอื่นซะ

ลองดูสิ วันนี้ใครนึกถึงความตายแล้วหรือยัง ลองตรวจดูสิ ตอบในใจเรานั่นแหละ วันนี้พวกชี พวกเณรโน่นแน่ะ นึกถึงความตายหรือเปล่าวันนี้ ทำแล้วหรือยัง ดูสิมันมีกี่คน มันไม่เห็นหรอก บางทีมันจะตกหลุมตกบ่อก็ว่าโอ้ ตาย ตายๆ ทั้งนั้นแหละ เมื่อผ่านไปแล้วก็เฉยทั้งนั้นแหละ บางทีสะดุดตอก็โอย!ตาย แน่ะเท่านั้น แล้วก็หนีไปแล้ว มันไม่ค่อยจะได้เห็นกันนี่ ตายประจำจิตใจของเจ้าของนี่

พระพุทธองค์ท่านให้มองเห็นว่า มรณสตินี้คือความตาย ฉะนั้น ให้เราเข้าใจว่าการปฏิบัติไม่ใช่เรานั่งหลับตา จะยืน จะเดิน จะนั่งจะนอน พูดอย่างนี้ก็ไม่ค่อยมีใครจะเชื่อเท่าไหร่

ไม่มีใครจะเอาไปจับไปพิจารณาดูน่ะ แต่มานั่งสมาธิ แล้วก็ไปนั่งสมาธิ แล้วก็ร้อน...จะตายนะ มันเป็นกิเลสขึ้นมาดันเลย

ถ้าเราพูดกันเล่น คุยกันเล่น ไม่ค่อยเหนื่อยหรอก ไม่ค่อยอยากนอนหรอก พอจะว่านั่งสมาธิเถอะ ว่าอย่างนั้นละก็ เยี่ยวก็ปวดขี้ก็ปวด อะไรก็ปวดเสียแล้ว อยากจะไปนั่งก่อนนั่งก็ไอซะแล้ว อะไรมันเกี่ยว ในคอในคางกันไปหมดนั่นแหละ มันเป็นขึ้นมา พอนั่งทุกข์ นั่งสมาธิเถอะ มันกลัว เหมือนเอาควายเข้าไปไถเข้าไปใส่คราดน่ะ จับเข้าไปก็เยี่ยวแตกละ ขี้ออกแล้วนี่ มันกลัว มันหวาด มันหวั่น

เราก็เหมือนกัน นั่งสมาธิแน่ะ จะนั่งสมาธิปุ๊บ หาวนอนวาบซะแล้ว อ้าว! พอนั่งไปปุ๊บสัปหงกหงึกหงักๆเสียแล้ว นี่มันเป็นอะไร ทำไม

ไม่ลืมตาขึ้นดู นี่มันคืออะไร ถ้าเป็นมาก็ปล่อยไปตามเรื่องนั่นแหละ มันจะได้เรื่องอะไร เราฝึกหัดกับครูบาอาจารย์ โอ๊ย กลัวแต่ท่านจะลุกหนีจากเราเท่านั้นแหละ แต่ท่านมานั่งกับเรา บุญหลายกลัวท่าน กลัวท่านจะลุกหนีจากเรา

นี่ทุกวันนี้กลัวท่านจะมานั่งอยู่กับเรานานๆ ร้อนจะตาย ถ้าท่านหนีไปสบายใจ นี่มันกลับกันอย่างนี้ จิตใจคนเราสู้ไม่ไหวนี่ ถ้าครูบาอาจารย์นั่งด้วยนี่ โอ้โหย...มันอยากนอนก็เอ้า! นะก็เพราะท่านมานั่งเป็นพยาน อาจารย์สีนวลท่านจันทร์โน่น นั่งตาปูดตาโปนนั่น ทุกข์ก็ทนกลัวว่าเราอยากจะหนี กลัวเราลุกไปเท่านั้นแหละมันจะทนไม่ไหว มันจะช่วยเจ้าของไม่ได้ กลัวอยากจะให้แต่ครูอาจารย์มานั่งอยู่นั่นแหละ

เดี๋ยวนี้มันกลับกัน เอ...อาจารย์มานานไปแท้น้อว่านี่หนอ! อืม...สบายนี่ ไม่ว่าแต่พวก

เราละ พวกรักษาอุโบสถศีลนี่เหมือนกัน บางที อาตมาอยู่ดึก ๆสักหน่อยหนึ่ง ก็กลับมาเท่านั้นแหละ พอสักพักหนึ่งเงียบ พอกลับไปดู นอนกันหมด

นี่ มันเป็นเช่นนี้ ไอ้การปฏิบัติของเรานี่ มันต้องสู้อย่างนั้นนี่น่ะ นั่งกับครูบาอาจารย์นี่ มันง่วงนอน ผมไม่ให้หนีนี่ กลัวท่านหนี ท่านหนีไปก็เสียใจแล้ว ไม่มีที่พึ่งแล้ว ก็ต้องลุกเดินวนไป สารพัดอย่าง หาอุบายที่จะให้มันพ้นอะไรไปอย่างนั้น มันก็ฝึกอย่างนั้นเรา มันถึงจะรู้เรื่องของมัน นั่งอยู่กับเพื่อนมันตลอดนั่นแหละ ก็นึกว่าเราเก่งนั่นแหละ ก็นั่งคนเดียวนี่ดูสิ มันจะได้ไหมนี่ วันพระก็ได้ ไปนั่งกุฏิคนเดียวนี่ เมื่อคืนนี่นั่งกับเพื่อนกันตลอดสว่างเลยนี่ ก็เรียกว่าเราได้แล้ว มันดีไหมนี่ มันจริงไหมนี่ ไปสอบ

อีกสิ ไปนั่งกุฏิคนเดียวดูสิ เอ้า! เอาอีกแล้วเหมือนกับไม่ได้ฝึกได้หัดเท่านั้นแล้ว นั่งอยู่ข้างนอกห้องดูสิ เอ้าฝึก ถ้ามันได้ก็อย่าเพิ่งว่ามันดีนะได้เข้าไปในมุ้งดูทีสินี่ นั่งเลยเฝ้าหมอนนั่น เออ! อันนี้มันตัวสำคัญแหละนี่ นะ!

ไอ้ที่นอนเรานี่ มันมีพิษเสมอมา เดินไปเฉยๆพอมองเห็นที่นอนเท่านั้นแหละ มันอยากนอนเลย ไม่รู้ว่ามันเป็นยังไง อยากนอนสักนิดหนึ่งเห็นที่นอนมันก็อยากนอนเลยละ มันนิสัยมันเป็นอะไรก็ไม่รู้

นี่ละคือคนเรามันไม่รู้จักพิจารณา แล้วก็ปล่อยไปตามเรื่องมัน ไม่ได้ฝึกจิตของเจ้าของนั้นบวชกระทั่งแก่ บวชกระทั่งตาย กระทั่งสึก ก็ไม่ได้ฝึกหัดจิตที่ถูกต้อง ไม่รู้จักเรื่องของเรา ก็เรียกว่าไม่ได้ปฏิบัติ ถ้าพระท่านเทศน์ให้ฟัง

แล้วไปถูกจุดนั้นแล้วก็ต้องไม่รับ ยอม ไม่รับ แล้วนี่...ไม่ถูกเจ้าของ อย่างนั้น นี่การประพฤติปฏิบัตินี้มันก็ต้องเป็นอย่างนั้น อันนี้บางทีก็ขี้เกียจก็ไม่ทำ ขยันถึงทำ เอ้านี่ทำกันไป ใครเป็นครู เป็นอาจารย์คิดดูสิ ขี้เกียจไม่ทำ ขยันจึงทำ นี่ได้มาจากพระพุทธเจ้าแล้ว แต่โดยมากคนเราต้องทำอย่างนั้น ขยันถึงทำ ขี้เกียจไม่ทำ นี่เรียนมาจากไหนกันนี่ อะไรเป็นครูเป็นอาจารย์นี่ เราอยู่ฆราวาส เราก็ต้องทำอย่างนี้อยู่แล้ว ถ้าเรามาบวชมาปฏิบัติแล้ว ก็มาทำอย่างนี้อีกแล้ว มันก็ทำอย่างเก่า เท่านั้นแหละ ขี้เกียจไม่ทำ ขยันจึงทำ ก็น้อยเข้า น้อยเข้า

ถ้าถึงเวลาก็ต้องทำ ขี้เกียจก็ช่างมัน ขยันก็ช่างมัน นี่พระพุทธเจ้าท่านสอนอย่างนี้ เมื่อถึงคราวแล้วจะต้องทำ ขี้เกียจก็ทำ ขยันก็ทำ ตัดกามสุขัลลิกานุโยโคออก ตัดอัตตกิลมถานุโยโค

ออกจากกันให้มันได้ ถ้าเราเข้าใจอย่างนั้น การปฏิบัตินี่ต้องต่อสู้อยู่ทุกชีวิตที่เรามีอยู่ มีความรู้สึกเท่าไหร่ เดิน ยืน นั่ง นอน เท่านั้นแหละ ไม่ต้องอะไร

สมัยก่อน ไปฟังคำท่านอาจารย์มั่น ท่านบอก โอ๊ย อย่าฟังให้มันมากเถอะธรรมะน่ะ ปฏิบัติไปเถอะ ถ้าฟังเทศน์พระพุทธเจ้าดีกว่า เราก็ไม่รู้จัก นี่น่ะพระพุทธเจ้าเทศน์ให้ฟัง แต่คนไปเฝ้าหาพระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหน ที่ไหน มันก็ไม่เจอ ไม่พบ แน่ะ

ก็เพราะเราไม่ปฏิบัติให้พระพุทธเจ้าเกิด มันก็ไม่เจอสักทีนั่นแหละ ไม่เห็น เมื่อเราปฏิบัติพิจารณาไปแล้ว โอ้! พระพุทธเจ้าประพฤติตัวก็รู้ ที่เราร้องเรียกกันว่า พุทโธ พุทโธ นี่ให้มันรู้ขึ้นมา รู้ถึงจิต ถึงใจ รู้ถึง

กิเลสตัณหา รู้ละ รู้เว้น รู้ประพฤติปฏิบัติมันรู้ขึ้นมา ก็ได้ฟังธรรมท่านเท่านั้นแหละนะ

เมื่อเห็นธรรมแล้วก็เห็นพระพุทธเจ้า เมื่อใกล้ธรรมะก็ใกล้พระพุทธเจ้า นี่ท่านสอนให้พระอานนท์ อานนท์ ทำให้มันมาก เจริญให้มันมาก ใครเห็นธรรม คนนั้นเห็นเรา ใครเห็นเรา คนนั้นเห็นธรรม นี่มันจะไปไหน มันต้องอยู่ในข้อประพฤติปฏิบัตินั้น

ฉะนั้น อย่าไปสงสัย อย่าไปย่อหย่อน คือทั้งนั้นข้อวัตรทั้งหลาย เมื่ออาตมาหรือผมนั้นจาริกไปนอก บางองค์ก็บอกสบายใจนะ เออ! สบายใจ

เหมือนปุถุชนอยู่ในครั้งของพระพุทธเจ้า ก็เหมือนกันกับปุถุชนในเวลานี้ ปุถุชนในเวลานี้ก็เหมือนปุถุชนในเวลาพระพุทธเจ้ายังอยู่ มองดูวันที่ท่านปรินิพพานสิมี ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งมี

พระเถระใหญ่ กลุ่มหนึ่งมีพระส่วนน้อย เมื่อพระพุทธเจ้านิพพาน มีความคิดต่างกัน พระที่ท่านบรรลุธรรมท่านคิดสูงขึ้นไปว่า เออ! พระพุทธเจ้าของเราท่านไปด้วยความสงบแล้วนะ ดีใจ สลดสังเวช ร่าเริงในธรรมะ นี่กลุ่มหนึ่ง กลุ่มที่พ้นไปแล้ว กลุ่มที่ยังเป็นเด็ก ยังไม่พ้นนั้นคิดว่า เออ! พระพุทธเจ้าหนีจากเราไปแล้ว ใครจะเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรเรา ใครจะเป็นครูเรา ใครจะเป็นอาจารย์เราหนอ เราไม่มีที่พึ่งเสียแล้ว แต่ก็ร้องไห้เท่านั้นแหละ นี่มันคิดต่างกันนะสิ มันคิดต่างกัน

ฉันนี้ก็เหมือนกันฉันนั้นน่ะ ระวังให้มันดี อาตมาจากไปคราวนี้บางคนก็สบายใจ เณรเล็กเณรน้อยนี่ ถ้าอาตมาอยู่ในวัดนี้ ทำอะไรก็มองๆหลวงพ่ออยู่มั้ยน้อ อะไรมั้ยน้อ มอง...

เหมือนไม่สบายใจ นี่ถ้าอาตมานี่ ออกจาริกไปเมืองนอกเห็นจะสบายใจก็ไม่รู้นะ ไม่มีใครมองนี่ ไม่มีใครเห็นนี่

นี่ตัวสำคัญ ถ้ามันมีอยู่ในใจของเณรของพระของแม่ชีนั้น คือตัวสำคัญ ให้จำไว้ มันจะมีหลักนี่ มันจะมี อันนี้ทรงมอบข้อวัตรอันนี้แก่สังฆาธิการทั้งหลาย พระเณร สังฆาธิการ คือเจ้าอาวาส หรือไม่ใช่เจ้าอาวาส ก็สมมุติว่าเป็นประธานในอาวาสนั้น ให้เชื่อ ให้แนะนำพร่ำสอน ให้เคารพบูชาผู้นำ ชีก็เหมือนกัน ให้เคารพผู้นำ เชื่อฟังคำผู้นำ ให้เคารพซึ่งกันและกัน

ที่เฉพาะในวัดป่าพงนี้ ขอมอบภาระธุระอันนี้ที่ว่า อายุพรรษานี้มากก็มีท่านอาจารย์เลี่ยมและอาจารย์ชู อันนี้เป็นที่มีอายุพรรษายิ่งกว่าเขา ให้เป็นประธานสงฆ์ มอบกันไว้กับอาจารย์

ทองสุข อาจารย์คำปุ่น วีรพล คำพัน นี้ให้ช่วยร่วมกัน ครูบาอาจารย์หนีจากไปแล้วก็ต้องดูแล มอบกันไปเป็นสาขาคือ อาจารย์เอนกเรืองยุทธ ก็ให้หวนกลับมามองดูที่บ้านพ่อแม่ของเราที่เราเกิด เช่นวัดหนองป่าพงนี้ ถ้ามีอะไรมาแล้วก็ให้สติ ให้ความเป็นธรรม ฟังเสียงให้พิจารณาดูแล ช่วยกัน เท่านั้นในวัดหนองป่าพงนี้จะมีอะไรเกิดขึ้นมาแล้วก็ให้เรียนท่านอาจารย์ชูท่านอาจารย์เลี่ยมนี้เป็นหลัก ต้องเรียนถามท่านมอบอำนาจให้ท่านเป็นประธานในสงฆ์ นอกนั้นไปก็เรียกว่าเป็นสงฆ์ ถ้าสงฆ์จะให้ผู้ที่เป็นประธานนั่นทำมันก็ไม่ได้ คิดมันก็ต้องช่วยกันในฐานะที่ว่า ครูบาอาจารย์เราไม่อยู่ จะต้องรักษาไว้ ให้มีความสามัคคีกันทุก ๆ คน

นี่ให้เป็นห่วงถึงข้อประพฤติปฏิบัติอย่างนี้ นี่ตลอดพระเล็กเณรน้อยก็ดี ก็ให้พิจารณาอย่างนั้น ส่วนกุฏิของผมนั้นก็ให้ท่านอาจารย์เลี่ยม หรือวีรพล หรือใครนี่จัดกันขึ้นมา แล้วแต่เห็นว่าใครจะรักษา มีพระสักองค์หนึ่ง และมีเณรสักองค์หนึ่ง เวลานี้ สุขุมก็จะไปเสียแล้ว ไม่มีใครอยู่ ผู้ที่สมควร ผู้ที่ฉลาดพอสมควร กับแขกที่มาสู่วัดเรา ผู้ที่จะสมควรที่จะรักเคารพสถานที่ ครูบาอาจารย์ รักษาบริขารอะไรให้เรียบร้อย ผู้ใดฉลาดนี้ก็ให้สงฆ์ที่มี ท่านอาจารย์ชู หรืออาจารย์เลี่ยม หรือวีรพล คำพัน ทองสุข ใครรวมกันจะให้ใครก็เอา รักษากันเป็นทอดๆ เณรเล็กๆมันก็ไม่รู้เรื่องอะไร ต้องว่าทุกที ฝึกทุกที

ฉะนั้นไป การงานทุกสิ่งทุกอย่าง ก็มอบให้คนข้างหลัง มอบให้คนที่อยู่ พวกชีเรา

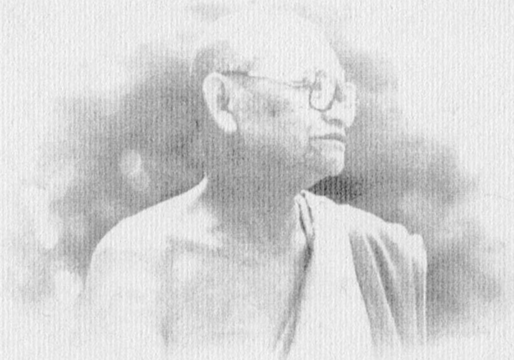
ก็เหมือนกันทุกๆคน ไปแล้วก็เหมือนยังอยู่ มีธรรมะในใจของเจ้าของอย่างนั้น ทุกคน ฉะนั้นพวกเราจะไม่ได้สบายถ้าไม่มีความสามัคคีกัน แตกกัน ไม่สบาย ไม่มีที่อยู่ ทุกคนมาอยู่กับครูบาอาจารย์ มาขอพึ่งร่มโพธิ์ร่มไทร ทั้งแม่ชีทั้งพระทั้งเณร แหละให้ดูดีๆ ต้องให้คิดเอาเองพิจารณาเอาเอง ให้มันมากที่สุด ที่ระยะอาตมาที่จะไปนี้ก็ประมาณในราวสัก ๒ เดือน จวนพรรษานั่นแหละ วันอาสาฬหบูชา คือวันก่อนเข้าพรรษาวันหนึ่งเขาจะมาทอดผ้าป่ากันใหญ่เหมือนกัน จะมาให้มันทันเขา

พวกท่านทั้งหลาย ที่อยู่รักษาเสนาสนะนี้ก็พากันตั้งอกตั้งใจ ที่จะไปส่งผมนั้นน่ะ ก็ไม่มีอะไรมากหรอก ผู้ที่จะไปส่ง เช่นว่า ผู้ที่มีธุระจะไปทางโน้น จำเป็นหรือไปดูตรวจโรคหรือรักษาโรค หรือจะกลับไปบ้าน อะไรทั้งหลาย

เหล่านี้แหละ ผมก็จะเอาไปด้วย ถ้าผู้ที่ว่าเคยไปแล้ว ไม่มีความจำเป็น ให้อยู่ อยู่วัด ตอนที่มาอยากจะไปรับก็ถึงไปแบ่งกัน ชุดหนึ่งส่งไป เหลืออีกชุดหนึ่งเมื่อเวลากลับมานั้นอยากจะไปรับ นั่นก็แบ่งกันอย่างนั้น ฉะนั้นส่วนมากก็อยากจะส่งกันก็ส่งกันแต่เพียงว่าวารินฯ

ทีนี้ขอรถเมล์เทา ๒ คัน ให้พวกชีคันหนึ่ง พวกพระคันหนึ่ง จะรออยู่หน้าวัด ถึงคราประมาณสักทุ่ม หรือเกือบจะถึงทุ่ม ใครจะออกไปนี่ก็เตรียมตัวมา ขึ้นรถเมล์เขาไปส่งสถานีรถไฟ รถด่วนออกเวลาสองทุ่ม หรือสองทุ่มยี่สิบยังไงไม่รู้นี่ และก็จะไปก็ตั้งอกตั้งใจทำกันจะไปค้างโน่นสักคืนหนึ่ง มื้อหนึ่ง วันที่ ๒๙ วันที่ ๓๐ วันที่ ๒๙ ก็เอารถมารับไปฉันในบ้านเขา แล้วอาตมาก็เข้าอยู่ในฐานบิน

เฉพาะพระเณรจะไปมาก ก็ไม่สมควรจะไปมาก ถ้าไม่มีความจำเป็น เอาแต่สิ่งที่จำเป็นไป ที่พักมันก็ไม่พอ อะไรมันก็ไม่พอ มันน้อยอย่างนี้เป็นต้น ขัดข้อง นะ ให้เข้าใจอย่างนั้น แบ่งกันพอสมควร ไปถึงนั่นทุกสิ่งทุกอย่างก็ให้เข้าใจกัน แล้วก็ที่อยู่เมื่อเวลาถึง ๓ ทุ่มกว่า ๓ ทุ่ม ๔๐ ให้ระลึกถึงเมตตาด้วย คืนนั้นจะต้องนอนอยู่บนอากาศหมดคืนเลย

ไม่ดีก็ให้มันตายซะ หรือถ้าไม่ตายก็ให้มันดีไปเสีย

ระเบียบการจัดการศาสนสมบัติ
อันเป็นมรดกธรรมของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)

เนื่องจาก พระเดชพระคุณพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ประสงค์ที่จะเผยแผ่พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติธรรมแก่สาธุชนทั่วไป และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการสร้างรูปเหมือน รูปหล่อ และเหรียญของพระเดชพระคุณท่านฯ อันจะเป็นการทำให้เกิดความลุ่มหลง และศรัทธาอันเป็นมิจฉาทิฏฐิ

เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระเดชพระคุณพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) เจ้าอธิการเลี่ยม ฐิตธมฺโม เจ้าอาวาสวัดหนองป่าพง ในนามคณะสงฆ์วัดหนองป่าพงและวัดสาขา จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ ขึ้นชุดหนึ่งเพื่อวางระเบียบการจัดการศาสนสมบัติ อันเป็นมรดกธรรมของพระเดชพระคุณพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า **"คณะกรรมการฯ"** ที่ประชุมคณะกรรมการฯ ได้มีมติวางระเบียบการจัดการเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้

๑. รูปเหรียญ รูปพิมพ์ รูปอื่น ๆ หรือวัตถุมงคลใด ๆ ที่ทำขึ้นเพื่อให้มีลักษณะเหมือน หรือใช้เป็นสัญลักษณ์แทน หรืออ้างถึงพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ห้ามจัดทำขึ้นโดยเด็ดขาด

๒. รูปหล่อ รูปปั้น รูปแกะสลัก หรือรูปอื่นใดทำนองเดียวกันนี้ ที่เหมือนองค์จริงหรืออ้างถึงพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ให้ทำได้เฉพาะวัดสาขา และตั้งประดิษฐานไว้ที่วัดสาขาเท่านั้น ในกรณีอื่น ๆ ห้ามจัดทำขึ้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการฯ เป็นกรณีไป โดยการขออนุญาตจะต้องทำเป็นหนังสือระบุขนาด จำนวน และสถานที่ประดิษฐานไว้อย่างชัดเจน

๓. ภาพถ่ายของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) รูปภาพ ภาพดัดแปลง แผ่นภาพ ซึ่งจัดทำโดยวิธีอื่นใดให้มีลักษณะเป็นภาพพระโพธิญาณเถร

(ชา สุภทฺโท) ตลอดจนสำเนา ซึ่งภาพดังกล่าวจะทำขึ้นใหม่ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการฯ เว้นแต่จะจัดทำขึ้นเป็นจำนวนเล็กน้อยเพื่อบูชาเป็นส่วนตัว มิได้แจกจ่ายต่อสาธารณะ

๔. คำสอน หรือคำเทศนาของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ที่บันทึกไว้ในรูปของวิดีโอเทป ภาพยนตร์ เทปคาสเซท ซีดี หรืออุปกรณ์อย่างอื่นทำนองเดียวกัน ห้ามทำซ้ำ ทำขึ้นใหม่ หรือแปลเป็นภาษาอื่น หรือดัดแปลงไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการฯ เป็นกรณีไป โดยการอนุญาตต้องกำหนดจำนวนและอุปกรณ์ที่ใช้ ตลอดจนวิธีการเผยแผ่อย่างชัดเจน

๕. หนังสือคำสอนของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ห้ามจัดทำขึ้นใหม่ หรือทำสำเนาขึ้นใหม่ ทำซ้ำ หรือแปลเป็นภาษาอื่น (ต้นฉบับเป็นภาษาไทย) หรือดัดแปลง ไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการฯ ทั้งนี้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

การสรุปข้อความจากหนังสือ หรือดัดแปลง ตัดต่อข้อความบางส่วนของหนังสือจะกระทำมิได้โดยเด็ดขาด

๖. การเผยแผ่ธรรมะหรือคำสอนของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) โดยใช้เทคโนโลยีอื่น ๆ เช่น อินเตอร์เน็ต เป็นต้น จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการฯ

๗. เมื่อได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการฯ ให้จัดทำขึ้นใหม่ ทำซ้ำ ทำสำเนา หรือเผยแผ่มรดกธรรมตามข้อ ๒-๖ ผู้จัดทำจะต้องนำคำขออนุญาตและคำอนุญาตจากคณะกรรมการฯ ใส่ไว้ในมรดกธรรมที่เกิดขึ้นใหม่ด้วย สำหรับมรดกธรรมที่ผู้ได้รับอนุญาตให้จัดทำขึ้น หากเป็นหนังสือ เอกสาร หรือโดยใช้เทคโนโลยีอื่นใดที่ใช้สำหรับอ่าน ให้นำระเบียบนี้ใส่ไว้เป็นส่วนหนึ่งของมรดกธรรมที่เกิดขึ้นใหม่ด้วย ทั้งนี้ให้ขึ้นอยู่กับการพิจารณาความเหมาะสมของคณะกรรมการฯ ด้วย

๘. หากผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนระเบียบนี้ตามข้อ ๑-๗ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ออกระเบียบนี้ หรือที่จะเกิดขึ้นในกาลข้างหน้า ให้พิจารณาแก้ปัญหาดังนี้

๘.๑ ธรรมะหรือคำสอนที่แปลเป็นภาษาอื่นแล้วก่อนออกระเบียบนี้ ให้รวบรวมและนำมาตรวจสอบความถูกต้องในการแปล หากพบความผิดพลาดต้องแก้ไข ให้เรียกผู้แปล และผู้จัดทำมารับทราบและดำเนินการ หากไม่สามารถดำเนินการให้เรียบร้อยได้โดยดี ให้ดำเนินการตามข้อ ๘.๒

๘.๒ การจัดการกับการฝ่าฝืนตามข้อ ๑-๗ รวมทั้งกรณีอื่น ๆ ให้คณะกรรมการฯ พิจารณาเป็นกรณีไป โดยพิจารณาถึงเจตนาผู้กระทำ ตลอดจนการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาของผู้กระทำ หากมีความจำเป็นให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจแต่งตั้งบุคคล หรือคณะบุคคล เพื่อดำเนินการกับผู้กระทำการละเมิดทั้งทางแพ่งและอาญา หรือดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการฯ มอบหมาย โดยยึดหลักประนีประนอมเพื่อดำรงไว้ซึ่งเจตนารมณ์ และชื่อเสียงเกียรติคุณของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) และวัดหนองป่าพงและวัดสาขาเป็นสำคัญ

๙. การมอบหมายให้บุคคล หรือคณะบุคคล ดำเนินการตามข้อ ๘.๒ คณะกรรมการฯ จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ และขอบเขตในการดำเนินการให้แก่ผู้รับมอบหมาย และหากทำได้ให้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการและรายงานสรุปผลต่อคณะกรรมการฯ ด้วย

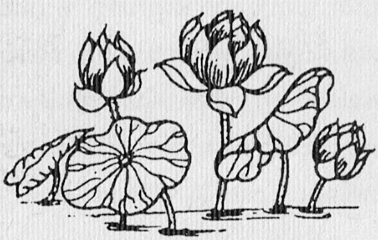
เจ้าอาวาสวัดหนองป่าพงเป็นผู้รักษาการตามระเบียบการนี้ และมีอำนาจให้คำอนุญาตได้ในกรณีที่เห็นสมควร

ระเบียบนี้ออกเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

ลงชื่อ เจ้าอธิการ เลี่ยม ฐิตธมฺโม

(เจ้าอธิการเลี่ยม ฐิตธมฺโม)

เจ้าอาวาสวัดหนองป่าพง

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
การให้ธรรม ชนะการให้ทั้งปวง

ศูนย์เผยแผ่มรดกธรรม
พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)

www.ajahn-chah.org

www.watnongpahpong.org

Email : dhamma@ajahn-chah.org

วัดหนองป่าพง

วัดหนองป่าพง ต.โนนผึ้ง อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี ๓๔๑๙๐
โทรศัพท์ ๐-๔๕๒๖-๗๕๖๓ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๕๒๖-๘๐๘๔

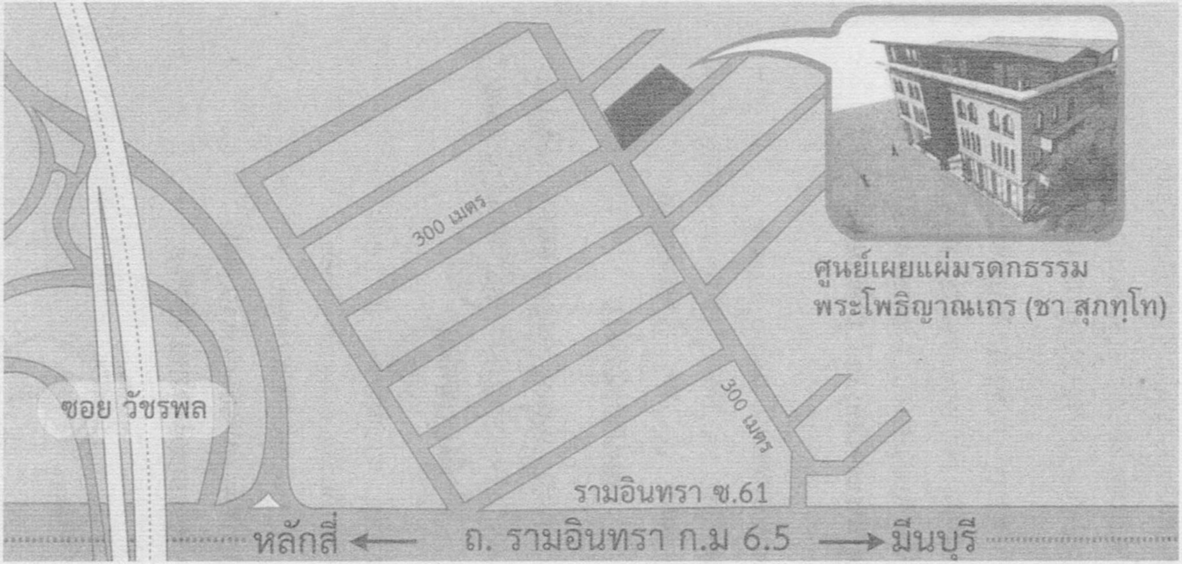
กรุงเทพมหานคร

เลขที่ ๒๗๒ ซอยรามอินทรา ๖๑ แยก ๑๒
ถนนรามอินทรา แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๓๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๙๔๕-๗๖๑๑

สมทบทุนเข้ากองทุนมรดกธรรมได้ที่

@ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขาวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
บัญชีสะสมทรัพย์ ชื่อ "วัดหนองป่าพง โครงการมรดกธรรม"
เลขที่บัญชี ๒๕๗-๔-๒๕๐๕๘-๑

@ หรือธนาณัติ สาขาวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๑๙๐
ในนาม เจ้าอาวาสวัดหนองป่าพง
วงเล็บมุมซอง สมทบทุนเข้ากองทุนมรดกธรรม

แผนที่

ศูนย์เผยแผ่มรดกธรรม พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) กรุงเทพมหานคร

เลขที่ ๒๗๒ ซอยรามอินทรา ๖๑ แยก ๑๒ ถนนรามอินทรา แขวงท่าแร้ง

เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๓๐

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๙๔๕-๗๖๑๑

ในความเป็นจริงตามหลักพระพุทธศาสนานั้น
ท่านไม่ให้ไปเรียนข้างนอกหรอก
ให้เห็นจิตใจของเจ้าของ
เห็นความชั่ว ความผิดทั้งหลายนี้
ไม่ดีในใจของเรานั้น
ให้ละ ปฏิบัติละออก
ถอนออก เรียกว่าเห็นธรรมะ

พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)